

ZGODBA »DOBRO OHRANJENEGA« KIPA NA VIŠINI stolna cerkev sv. Nikolaja v Ljubljani

Kamnito plastiko sv. Jožefa kiparja Josipa Grošlja z južne fasade ljubljanske stolne cerkve sv. Nikolaja smo na Oddelku za kamen in štukaturo ZVKDS Restavratorskega centra restavrirali jeseni 2022. Kip sv. Jožefa je nameščen v polkrožno profilirano nišo ob stranskem vhodu na višini približno 6 metrov. Ocene ohranjenosti tovrstnih umetnin se vse prepogosto izdelajo od tal, na tak način pa ni moč oceniti realnega stanja umetnine. Običajno se zaključí, da so v dobrem stanju, zgolj za »očistiti«. Po postavitvi delovnega odra se pogosto zgodi, da nas pred pričetkom konservatorsko- restavratorskih posegov čaka precej presenečenj. Tudi pri kipu sv. Jožefu je manjkal zgornji del glave, kar iz tal ni bilo vidno, poleg tega pa je bil tudi kamen na več mestih močno degradiran. Očitno je bil zgornji del glave sv. Jožefa že prvotno izklesan iz ločenega dela kamna in naknadno prilepljen na figuro. Ker je lepilo popustilo, je kos zdrsnil za kip ter se ob tem prelomil na več delov. Terenska restavratorska ekipa je ugotovila, da sta se v niši za kipom ohranila le dva večja in en manjši kos, medtem ko se je ostali manjkajoči material bodisi razdrobil ali padel na tla in je izgubljen. Da se podobna zgodba ne bi ponovila, smo oba večja ohranjena elementa glave navrtali in sidrali v kip z ustreznima sidroma-palicama iz steklenih vlaken. Lepili smo ju z UV obstojnim dvokomponentnim epoksidnim lepilom Bellinzoni Epox 2000 s katerim smo pritrldili tudi manjši košček originala. Manjkajoči del glave smo dopolnili z Ledan Traver Stuc nadomestno malto za kamen. Kip smo čistili s kombinacijo različnih metod, predvsem z destilirano vodo in mehкими krtačkami, vodno paro, anionskimi izmenjevalnimi smolami in vodnimi oblogami ter utrjevali z 20 % kalcijevim acetoacetatom (CFW). Močno degradiran zidan podstavek smo utrdili z v etanolu dispergiranimi nano delci kalcijevega hidroksida (CaLosil E25). Leseno palico so restavrirali in pozlatili na oddelku za leseno plastiko ZVKDS RC.

Sodelavci:
ZVKDS RC Oddelek za kamen in štukaturo:
Saša Stržinar Sterle, mag. Nina Žbona, Robert Kuret, Evgen Pezdirc, Viktorija Peternel, študentka, Kristina Klemenčič, študentka
ZVKDS RC Oddelek za leseno plastiko:
mag. Nuška Dolenc Kambič
ZVKDS RC Naravoslovni oddelek:
Maja Gutman Levstik, Petra Bešlagič, Sonja Fister
ZVKDS RC Oddelek za splošne zadeve:
Igor Brozovič

Strokovni nadzor:
ZVKDS OE Ljubljana, odgovorna konservatorica mag. Marija Režek Kambič

Slika 1:
Južna fasada ljubljanske stolnice s kipom sv. Jožefa pred posegom. (foto: arhiv ZVKDS RC, Oddelek za kamen in štukaturo)

Slika 2, 3 in 4:
Detajl odlomljenih kosov za kipom, odlomljeni deli shranjeni v škatli in lepljenje odlomljenih elementov. (foto: arhiv ZVKDS RC, Oddelek za kamen in štukaturo)

Slika 5 in 6:
Priprava vzorčnih malt za dopolnjevanje poškodb in kip sv. Jožefa po posegu. (foto: arhiv ZVKDS RC, Oddelek za kamen in štukaturo)

Slika 7:
Južna fasada stolne cerkve sv. Nikolaja s kipom sv. Jožefa po končanem konservatorsko restavratorskem posegu. (foto: arhiv ZVKDS RC, Oddelek za kamen in štukaturo)